contact

orgaan van de

Arubaanse Onderwijs Bond

CONTACT

Orgaan van de Arubaanse Onderwijsbond
Correspondentie adres: San Nicolas, Postbus 386

BESTUUR :

R. M. RAYMANN, Voorzitter	Boerhavestraat 34. Tel. 1390
J. BASTIAANSE, Vice Voorzitter	Gilles Poppestraat 1, Tel. 7216
O. FERROL, 1ste Sekretaris	Fergusonstraat 62A. Tel. 2856
G. W. JANSEN, 2de Sekretaris	Mohikanenstraat 18. Tel. 6036
S. KHARGI, Penningmeester	Fergusonstraat 38A. Tel. 3983
D. J. FRIELINK, Commissaris	Spaans Lagoen 17. Tel. 7534

REDAKTIE : S. KHARGI
J. SNIJDERS Brasil 23A. Tel. 7362
R. M. RAYMANN

Verenigde Antilliaanse Drukkerijen

NOV.-DEC. 1969

Bestuursmededelingen

Op donderdag 2 november werd ten huize van mej. W. Schaap de maandelijkse bestuursvergadering gehouden. Wederom werd de salariskwestie van een lid op St. Eustatius besproken. Uit de correspondentie met eerder genoemd lid, blijkt dat het op de Bovenwinden een hele toer is om te weten te komen wat men volgens de huidige salarisschalen moet verdienen. De zaak wordt steeds gecompliceerder, omdat men er o.i. niet toe wil besluiten het desbetreffende lid zijn achterstallig salaris (±f. 6000.—) te betalen. (Zie elders in dit blad).

Aan het Bestuurscollege Curaçao werd het verzoek gericht, het bestuur tijdig op de hoogte te willen stellen van eventuele vakatures. Een en ander zal dan zo spoedig mogelijk aan de leden worden doorgegeven. Inmiddels is er reeds een onzer leden naar het zustereiland Curaçao vertrokken. Wij wensen dhr. Richardson veel succes toe in zijn nieuwe werkkring.

Aanvankelijk had het bestuur besloten op 9 december het jaarlijks diner voor bestuur en redaktie te houden. I.v.m. allerlei heersende griepjes, muggenplagen e.d. werd dit diner verschoven naar een latere datum.

Van het voorlopig bestuur van de V.L.A. vernamen wij dat de statuten reeds goedgekeurd zijn. Begin januari hoopt men de algemene ledenvergadering bijeen te roepen ten einde een definitief bestuur te kiezen.

Op vrijdag 5 december (pakjesavond) ontving dhr. Schuddeboom in zijn hoedanigheid als voorzitter van de S.O.B. een telegram van het Bestuurscollege Aruba, waarin de S.O.B. werden uitgenodigd samen met de A.N.A.A.B. Aruba voor een onderhoud met het B.C. i.v.m. salarisherzie-

ningen op maandag 8 december. Op die bewuste vergadering werd de mededeling gedaan bij monde van de Gedeputeerde van Onderwijs dat er naar gestreefd zou worden om indien mogelijk voor het eind van deze maand, aan alle onderwijzers en ambtenaren een salarisverhoging toe te kennen van respectievelijk f. 30.— (geh.) en f. 24.— (ongeh.) per maand met terugwerkende kracht tot 1 januari 1968. Dit als voorschot op de langverwachte nieuwe salarisregeling. Voorts werd ondermeer toegezegd dat men op eilandelijk niveau zo spoedig mogelijk nieuwe salarisvoorstellen voor onderwijzers en ambtenaren zou samenstellen, en het G.O. (indien mogelijk) nog voor eind januari 1970 afgesloten zou zijn.

Wij vernamen echter dat het Bestuurscollege niet gehandeld zou hebben naar gemaakte afspraken met Curaçao. De verhogingen zijn: f. 60.— (geh.) en f. 48.— (ongeh.) boven het huidige voorschot van f. 30.— (geh.) en f. 24.— (ongeh.). Dus in totaal zou men een minimale verhoging van respectievelijk f. 90.— (geh.) en f. 72.— (ongeh.) moeten krijgen, vanaf 1 januari 1968.

Inmiddels is er namens de S.O B. en de A.N.A.A.B. Aruba een telegram verstuurd aan het Bestuurscollege van het Eilandgebied Aruba, waarin verzocht wordt dit verschil op te heffen en hieromtrent ook een persverklaring te willen afgeven.

Voor het verdere verloop van deze onverkwikkelijke zaak mogen we verwijzen naar de S O.B.-circulaire van 13 december 1969.

In ieder geval heeft het B.C. de volgende beloftes gedaan:

1) afsluiting van het G.O. over nieuwe salarisregeling voor eind januari 1970;
2) deze regeling voor eind juni 1970 te effectueren;
3) in deze regeling zullen eilandsambtenaren en onderwijskrachten in géén geval achter blijven bij die van het Land en van het Eilandgebied Curaçao;
4) voorlopige verdubbeling van het voorschot, ingaande 1 januari 1968, zo mogelijk uit te betalen voor de Kerstdagen.

We hopen en vertrouwen, dat het B.C. deze keer haar beloftes gestand zal doen, hetgeen binnenkort zal moeten blijken.

Bestuur en redactie wensen alle leden een
GELUKKIG en VOORSPOEDIG 1970.

Van de redactie

Gezien de recente gebeurtenissen op het gebied van lonen en salarissen, leek het de redactie zinloos om de publicatie van de salarisschalen van Curaçao voort te zetten, zoals in het vorige nummer van Contact werd toegezegd.

Vreemde situatie op St. Eustatius

Op St. Eustatius is er nu al bijna een jaar een zaak slepende, waarvan wij de indruk krijgen, dat de autoriteiten daar op de vreemdsoortigste manieren trachten onder hun verplichtingen uit te komen.

Begin van dit jaar werden wij benaderd door een lid op St. Eustatius die op het moment van uitzending naar de Antillen in 1967 in het bezit was van de hoofdakte, de akte peadagogiek M.O.-A, en de aantekeningen ı en r, en aangesteld werd als onderwijzer Cat. 1-A. Hij vroeg of dit juist was en of hij niet aangesteld had moeten worden als onderwijzer Cat. 1-B.

Het bestuur antwoordde het betrokken lid dat dit inderdaad het geval was, gezien P.B 1967 No. 108, waarin bepaald wordt dat de akte peadagogiek M.O.-A meetelt voor benoembaarheid tot ond. Cat. 1-B.

De betrokken collega vervoegde zich toen bij de bevoegde instantie, in casu de administrateur, en kreeg enige tijd later een afschrift ('t origineel moet nog steeds komen) van een Besluit van het Bestuurscollege van het Eilandgebied De Bovenwindse Eilanden, gedateerd 17 april 1969, waarin bepaald werd, dat het eerste besluit (aanstelling cat. 1-A) WERD INGETROKKEN en dat de betrokken persoon benoemd werd tot onderwijzer CAT 1-B MET TERUGWERKENDE KRACHT tot 3 augustus 1967 (de datum van de eerste aanstelling).

Het salaris werd toen vastgesteld op een basisbezoldiging van f. 6480 en een duurtetoeslag van f. 6408. Opnieuw wendde het lid zich tot het A.O B.-bestuur om te vragen of deze bedragen juist waren. DEZE BEDRAGEN KOMEN ECHTER HELEMAAL NIET VOOR IN DE SALARISSCHALEN VOOR ONDERWIJZERS! 't Bestuur deed de betrokkene de juiste schalen toekomen. De nieuwe administrateur op St. Eustatius

(de vorige was inmiddels vertrokken) bleek de juiste schalen NIET TE KUNNEN VINDEN. Nadat wij fotokopies van de schalen gestuurd hadden, bleek dat de schalen op St. Eustatius plotseling „gevonden” waren.

We dachten: Hè, hè, 't heeft wel even geduurd, maar de zaak is nu toch wel rond. Maar nee hoor, men had weer iets nieuws ontdekt.

Toegegeven werd, dat de schalen verstrekt door de A.O.B. juist waren, maar zo redeneerde men nu, de betrokken onderwijzer was op het moment van uitzending pas één jaar in het bezit van de akte M.O.-A peadagogiek en moest dus worden ingepast in de 1-B schaal met één dienstjaar. Let wel, betrokkene was op het moment van uitzending benoembaar als 1-Ber en had méér dan 10 dienstjaren, kreeg in de oorspronkelijke aanstelling 10 dienstjaren mee, hetgeen ook juist is, maar werd toen ABUSIEVELIJK aangesteld als onderwijzer cat. 1-A. Later werd toegegeven dat dit niet juist was en dat de benoeming in de rang 1-B had moeten geschieden. Betrokkene kreeg wel een afschrift van het nieuwe besluit, maar het origineel is nog steeds onderweg. Wel kreeg betrokkene een uitkering naar rede van een schaal die niet bestaat, voor wat betreft onderwijzerssalarissen. En tenslotte kwam men op de proppen met de bewering dat betrokkene maar recht had op een salaris als 1-Ber met één dienstjaar. De administrateur, die op deze genieuze inval was gekomen, vroeg advies aan de Gezaghebber van het Eilandgebied de Bovenwinden. Het bestuur van de A.O.B. richtte toen op 9 november een schrijven tot de Gezaghebber van de Bovenwinden, waarin nog eens duidelijk de gang van zaken werd uiteengezet en waarin werd verzocht om een spoedige regeling van deze zaak. Op deze brief hebben wij nog geen antwoord ontvangen. Wel vernamen wij van onze collega op St. Eustatius dat er inmiddels een nieuwe beslissing gevallen is (de zoveelste).

Hierbij zou door de gezaghebber, op advies van de directeur van het Departement van Onderwijs bepaald zijn dat:

a. De akte peadagogiek M.O.-A slechts gehonoreerd wordt voor leerkrachten aan kweekscholen (???).
b. De akte wel kan worden aanvaard, maar dat dit bij Eilandsverordening dient te geschieden. (En P.B. 1967 No. 108 dan??).
c. Zelfs bij aanvaarding door de eilandsraad de akte peadagogiek M.O.-A niet voldoende zou zijn om 1-Ber te worden. (Nou breekt ons de klomp. Hoofdakte plus M.O.-A Peadagogiek en nog niet voldoende om 1-Ber te worden).

Als klap op de vuurpijl is men voornemens het reeds uitgekeerde bedrag (gebaseerd op de foutieve schaal weer terug te vorderen. En dat terwijl deze collega, indien de juiste schaal gehanteerd was, ongeveer f. 5000 méér had moeten ontvangen dan hij ontvangen heeft.

Resumerend krijgen we het volgende beeld.

a. Abusievelijk aangesteld als 1-A met 10 dienstjaren.

b. Aanstelling ingetrokken. Opnieuw aangesteld als 1-B en uitbetaald volgens niet bestaande salarisschaal. Betrokkene ontvangt officieel besluit nooit. „**Omdat er géén stencilpapier op het eiland was**".

c. Juiste salarisschalen worden gevonden, maar juiste salaris wordt niet uitbetaald.

d. Nieuwe vondst: Aanstelling als 1-Ber dient te geschieden naar rede van 1-Ber met één dienstjaar.

e. Men is de kluts kwijt en vraagt advies bij de Gezaghebber betreffende aantal dienstjaren.

f. A.O.B. zicht zich met een schrijven tot Gezaghebber met het verzoek een en ander zo snel mogelijk te willen regelen, maar ontvangt (nog) geen antwoord.

g. Betrokkene krijgt te horen, dat aanstelling als 1-Ber toch niet goed was. (Er werd advies gevraagd over het aantal toe te kennen dienstjaren Over het 1-Ber zijn bestond geen twijfel meer).

h. 't Eilandgebied zou nog geld willen terugvorderen ook.

i. DE A.O.B. VRAAGT ZICH AF WAT DE RECHTER VAN DIT VREEMDE GEMANIPULEER ZAL DENKEN.

DE SECRETARIS

Naschrift redactie

Ook op Aruba is het (helaas) voorgekomen, dat men inzake rechtspositionele aangelegenheden moeilijkheden ondervond vanwege persoonlijke interpretatie van wettelijke regelingen door bepaalde ambtenaren, zodat men gedwongen was z'n toevlucht bij de rechter te zoeken en met succes.

Bovengenoemde zaak van onze collega op St. Eustatius lijkt ons dan ook meer dan rijp voor een kort geding. Overigens zijn wij van mening dat de vroede vaderen van de Bovenwinden in aanmerking komen voor een studieopdracht: „Onderwijswetgeving op de N.A."

2x Hulde

1. Op initiatief van de Rotary Club Aruba is in november 1969 een brochure verschenen getiteld: „Wat wil ik worden?" Deze brochure is bedoeld als beroepsvoorlichting aan Mulo/Mavo scholieren De Rotarians hebben met dit lofwaardig initiatief gestalte gegeven aan een van hun doelstellingen: „de erkenning van de waardigheid van ieder nuttig beroep." Behalve deze schriftelijke voorlichting heeft de Rotary Club ook mondelinge voorlichting gegeven aan de eindexamenkandidaten van de Mulo/Mavo-scholen. De nadruk is gelegd op beroepsmogelijkheden op Aruba maar ook wordt verwezen naar andere mogelijkheden van beroepskeuze en voortgezette studie Voor de jongelui een zeer praktische en nuttige wegwijzer, die werkelijk in een behoefte voorziet en om uitbreiding vraagt. Hulde aan de Rotary Club, hulde aan de samenstellers van en medewerkers aan deze brochure.

2. In de feestweek t g v. de viering van het tweede lustrum van het Colegio Arubano kwamen onze aanstaande collega's van de A P.A. (Arubaanse Pedagogische Akademie) met een musical voor het voetlicht, die klonk als een klok.
Zelden hebben we een „home-made" manifestatie van een dergelijke kwaliteit op Aruba aanschouwd Amor di Kibaima was zonder meer voor het publiek een openbaring en een groot succes voor de uitvoerenden. Het werd met durf en vaart gebracht en het spontane enthousiasme straalde eraf, zelfs bij de derde voorstelling in 2 dagen. Daarom hulde aan Hubert Booi (tekst) en Mavbelline Croes (muziek) en alle andere medewerkers, die ongetwijfeld bergen werk hebben verzet om deze prachtige musical van eigen bodem te realiseren. En bovenal Biba A.P.A.!!!

De malaise in het lager onderwijs

„Ons basisonderwijs is niets anders dan een weerspiegeling van een prestatiecultuur", aldus dr. P. Bierkens, docent in de medische psychologie aan de Katholieke Universiteit van Nijmegen in het katholieke maandblad Dux. Het blad wijdt een heel nummer (juli/augustus 1969) aan „de vergeten periode": kinderen van 6—12 jaar. Want onze medeburgers, die de lagere school bezoeken, horen tot de vergeten groepen.

Formeel: voor kleuteronderwijs, voor voortgezet onderwijs en voor wetenschappelijk onderwijs is de afgelopen 20 jaar min of meer moderne wetgeving ontstaan; het sluitstuk, de wet op het Basisonderwijs wacht nog op regeling.

In de praktijk: de lagere school wordt door moderne pedagogen als een

„hordenloop” gekarakteriseerd. Alle aandacht is gericht op het in 6 jaar verwerven van zoveel mogelijk kennis. Wie niet mee komt, valt af.

Onderzoeken hebben uitgewezen dat de afvallers meestal de kinderen zijn uit de maatschappelijke achterhoede, ofwel de sociaal lagere milieus.

Arbeidersmilieu

Uit pragmatische overwegingen (een stijgende behoefte aan „talent”) begint de maatschappij zich nu te interesseren voor „het verborgen talent.” Prof. dr. F. van Heek publiceerde vorig jaar een rapport onder die naam. Conclusie van het rapport: „Een jongeman afkomstig uit het hoger milieu der middelgrote steden heeft een 23 maal grotere kans student te worden dan een leeftijdsgenoot uit het lagere milieu in genoemde steden.”

Diezelfde „stedelijke jongeman” uit het lagere milieu maakt dan nog een 7 maal grotere kans student te worden dan een jongen uit het lagere milieu op het platteland.

In Nederland is 52% van de lagere schoolleerlingen afkomstig uit het arbeidsmilieu In de eerste klas van het VWO (Voorbereidend Wetenschappelijk Onderwijs) komt nog maar 15% van de leerlingen uit een arbeidersmilieu.

Vaststaat dat de achterstand van de lagere milieus al in de jaren voor de lagere school en misschien al wel in de 3 eerste levensjaren wordt opgelopen.

Er wordt en werd in Nederland op grote schaal over onderwijsproblematiek gedacht. Het proefschrift van de onlangs gepromoveerde dr. N. Deen „Een halve eeuw onderwijsresearch” heeft een wat overtrokken titel. In de jaren ’60 wordt in onderwijskringen de kreet gehoord, dat er nu pas met onderwijsresearch ernst wordt gemaakt. De werkelijkheid is, dat men zich in 50 jaar wel met onderzoek heeft beziggehouden op universitaire pedagogische instituten Maar dat onderzoek was er op gericht dat maar een klein aantal onderwijzers er wijzer werd.

Is het geen frustrerende bezigheid prachtige modellen en leerplannen te ontwikkelen zonder dat er op grote schaal iets van wordt gerealiseerd? Prof. dr. Ph. J. Idenburg (die 7 ton van het Ministerie van Onderwijs claimt, toegezegd voor een experiment van zijn Kohnstamm-instituut in Amsterdam) verwijst naar de gebrekkige financiering door de overheid. De overheid (in de Memorie van Toelichting 1970) houdt het op het gebrek aan mankracht om de experimenten mogelijk te maken.

Prof. dr. L. van Gelder, evenals Idenburg van de oudere garde, geeft tijdens de onderwijsdag van het NVV-congres de Zwarte Piet door aan „de beleidsinstanties”: „Wie zich met beleidsproblemen moet bezighouden, bemerkt al spoedig 2 ernstige moeilijkheden: het gebrek aan coördinatie tussen organen, instituten en commissies en het tekort aan deskundige mankracht, waardoor de noodzakelijke taken onvoldoende of geheel niet kunnen worden uitgevoerd”.

Experiment

Inmiddels beschikte iedere grote stad over een schooladviescommissie, een pedagogisch centrum of een wetenschappelijk bureau, waarin schoolpedagogen, -psychologen, -artsen en maatschappelijke werkers samenwerken. Pedagogische instituten beleven een „hausse" in het experiment. Via proefschriften en publikaties wordt geducht aan de weg getimmerd.
HP maakte deze inventarisatie:

- het „Talenproject" van prof. Van Heek ('61-'67)
- onderzoek Kohnstamm-instituut naar het zittenblijven in Amsterdam (de komende 7 jaar)
- een onderzoek naar het kleuteronderwijs in Haarlem
- een experiment in Rotterdam, „Onderwijs en Sociaal Milieu" onder leiding van dr. J. H. N. Grandia
- een onderzoek in Utrecht naar de samenhang tussen milieu en schoolprestaties (dr. J. C. C. Rupp — proefschrift „Opvoeding tot schoolweerbaarheid")
- een Enschedees project voor verbetering van schoolresultaten van kinderen van handarbeiders, o l.v. het pedagogisch centrum.

Drs. Sibe Soutendijk, verbonden aan het Utrechtse Instituut voor Sociale Psychologie: „Het is niet voor niets dat er zoveel tamtam wordt gemaakt. Het publiek moet de indruk krijgen, dat er zoveel aan onderwijsresearch wordt gedaan, terwijl er in werkelijkheid een grote malaise bestaat."

Actie-onderzoek

Die malaise is er volgens Soutendijk voornamelijk door ontbreken van durf en inzicht bij de regering om de democratisering van ons basisonderwijs grootscheeps aan te pakken.

Het pedagogisch centrum te Enschede heeft getracht deze malaise te doorbreken via een programma van actieonderzoek, waarbij het gehele Enschedese basisonderwijs werd betrokken. Enschede is gunstig terrein voor deze aanpak. Buiten de wettelijk verplichte bijdrage trekt de gemeente (124.000 inwoners) 1 miljoen gulden per jaar uit voor het basisonderwijs en nog eens 1,2 miljoen per jaar voor het pedagogisch centrum.

Het onderzoek kwam tot stand, nadat Van Calcar in '63 via een leesexperiment onder eersteklassers uit ongeschoolde handarbeidersmilieus ontdekte, dat de woordenschat sterk achterbleef bij kinderen uit meer bevoorrechte milieus op andere scholen. Het percentage leerlingen dat na 1 jaar onderwijs onvoldoende las bleek veel te groot. Het probleem „lezen" kon niet voldoende worden aangepakt. In Enschede, een textiel-stad, waar nog veel ongeschoolde handarbeiders voorkomen, schrok men.

Van Calcar kon met zijn onderzoek beginnen. Met een pedagogisch centrum, waarin een afdeling maatschappelijk werk, een pedagogisch-didactische afdeling, een school-pedagogische afdeling, een audio-visuele afdeling en een administratieve afdeling. Maar ook met het onderwijs zelf. Want dat was het unieke van dit „actie-onderzoek"; er ontstond een wisselwerking tussen beleidsmensen en uitvoerders, tussen onderzoekers en onderwijzers.

Ontwikkelingspsychologie

Van Calcar: „Het onderzoek op zich zelf is niet zo nieuw. Maar de overdracht naar het onderwijs toe. Hoe moet je dat in praktijk brengen? Daarvoor is alleen action-research geschikt. Je moet inzichten ontwikkelen in het veld zelf. Een taaltest, bij voorbeeld, moet niet ergens verweg door een deskundige worden ontwikkeld. De docent moet er direct bij betrokken zijn. Hij moet zelf zijn commentaar en zijn inzichten kunnen inbrengen. Wij delen in Enschede de resultaten zo snel mogelijk na het onderzoek mee, waarbij de docenten ook direct feedback krijgen over hun eigen inbreng. Ze raken gemotiveerd. Het instrument waarmee wordt beoordeeld is namelijk hun eigen produkt.

Van Calcars onderzoekers werden aan de ene kant gedwongen hun taal begrijpelijk te houden, aan de andere kant boekten zij het succes, dat een gemeentelijk inspecteur van het Onderwijs zich in statistische technieken ging verdiepen om de uiteenzettingen over de onderzoekresultaten beter te kunnen volgen.

Van Calcars medewerker Soutendijk: „De ontwikkelingspsychologie en de pedagogiek op de kweekschool is nog gericht op kinderen uit hogere milieus. Die is ontwikkeld uit studies van beroemde psychologen van hun eigen kinderen. Het lager onderwijs is ingesteld op het middelbaar milieu. Je ziet het ook bij het hospiteren van kwekelingen. De lagere milieuscholen worden gemeden, want dat zouden voorbeelden zijn van slecht onderwijs. Maar dat zijn nu juist de probleemscholen. Een kwekeling wordt dus niet geconfronteerd met die problemen."

Een onderzoek van dr. P. B. Renes geeft Soutendijk gelijk. Zelfs al komen de kwekelingen zelf uit een lager milieu dan worden ze nog opgeleid voor een middelbaar milieu en dus kennen ze de problemen niet. Trouwens juist de kwekelingen uit handarbeidersmilieus zijn sterk gemotiveerd om na de kweekschool door te studeren.

In Enschede is met ingang van '66—'67 voor alle eerste klassen een pedagogisch-didactische begeleidingsstructuur ingevoerd. Na 7 jaar kan Van Calcar zeggen, dat de eersteklassers aan het eind van het schooljaar kunnen lezen. Ook die kinderen uit ongeschoolde handarbeidersmilieus, die dat eerst niet of slecht konden, omdat het gezin hen daarvoor onvoldoende voorbereidde.

De onderzoekers en onderwijzers gaven als test bijvoorbeeld zinnen te lezen als: „nu wil ik weten hoe je heet — schrijf je naam in het hokje", waaronder dan een ruimte leeg gelaten was om de naam in te vullen. Na lang puzzelen („nu wil ik witten hoe het", „nu wil ik wetten hoe je weet" etc.) ontdekt de leerling wat er staat. Dat geeft een gevoel van triomf en motiveert tot verder lezen.

Drempelvrees

Van Calcar: „Als je via leren lezen de indruk kan geven, dat je wat meer kan en dat je zelf werkzaam kan zijn, dan geeft dat direct allerlei andere voldoeningen. Je hoeft niet meer altijd van anderen afhankelijk te zijn. Je leert concentreren. Je kunt zelf kennis opdoen."

Het experiment kreeg de belangstelling van de ouders. Ze voelden zich meer betrokken bij de school, die voor hen eerst een „Fremdkörper" was, en waar ze hun kinderen aan „uitleenden".

Uit onderzoekingen staat vast, dat de ouders uit „lagere milieus" grote drempelvrees hebben en de school van hun kinderen geen deel uitmaakt van hun dagelijks leven. Op 4- en 5-jarige leeftijd volgt respectievelijk 70 en 90% de kleuterschool. Van de 30% die alleen één klas volgen en de 10% die geen kleuterklas bezoeken wordt aangenomen, dat ze uit de benadeelde milieus komen. De kleuterschool is niet verplicht. Verzuim is geoorloofd. Ook het verzuim komt het meest voor bij kinderen uit benadeelde milieus.

Soutendijk: „Er zijn kinderen die boeten voor het tekort van hun ouders. Maar de wisselwerking tussen school en gezin kan worden beïnvloed en verbeterd vanuit de school en de pedagogische centra. Er zijn kinderen die geen ervaring hebben met het vasthouden van een potlood, die niet weten wat een boek is. Het lager onderwijs wordt gedwongen uit te gaan van een heleboel veronderstellingen. Voor de kinderen uit benadeelde milieus is alles vreemd; dat je moet stilzitten en luisteren naar volwassenen is al een hele nieuwe situatie."

Ongelijkheid

Van Calcar: „De mensen hebben geen helder beeld van school. Ze hebben er geen tijd voor. Je moet zorgen dat ze geïnformeerd raken."

Op een handarbeidersschool in Enschede maken kinderen van de eerste klas een dagboek met alle kennis en ervaringen die ze op school opdoen. Dat dagboek wordt thuis door de ouders gelezen. De ouders komen op ouderavonden in groter getale op. Er bestaat interesse, zodra je het schoolsysteem anders laat functioneren.

Van Calcar: „Er waren ouders die zo in raakten, dat ze wel wat wilden doen voor de school. Er was een man die duivenhokken wilde timmeren."

Het onderzoek is door pedagogische insiders zo belangrijk gevonden, dat de psycholoog-onderzoeker zich nu kan wijden aan een evaluatie, om de bereikte inzichten door rapportage toegankelijk te maken voor elke onderwijzer. Vanzelfsprekend zullen schooladviesdiensten door action-research de onderwijzers moeten bijstaan om blijvende resultaten te garanderen.

Soutendijk: „Er bestaat ontzettend veel onderzoek dat voortkomt uit belangstelling. Dat heeft weinig invloed op de concrete situatie. Iemand schrijft er een artikel over, waarin staat dat het één beter is dan het ander. Maar er komt geen verandering."

Soutendijk en Van Calcar zijn het niet eens met de plannen van Veringa om een algehele verlaging van de leerlingenschaal toe te passen. Soutendijk: „Als je redeneert, dat alle mensen gelijk zijn en iedereen gelijk behandeld moet worden, dan gaat dat ten koste van de groep leerlingen uit benadeelde milieus. Het is een ontkenning van het feit, dat er ongelijkheid is en dat er een groep kinderen is die veel meer nodig heeft." Verlaging van de leerlingenschaal moet dus komen op die scholen, waar de meeste kinderen uit lagere milieus zijn. Extra steunmaatregelen dus voor de 10 à 15% voor deze scholen.

Soutendijk is tegen „onderzoekjes zonder effect, omdat ze in geen enkel beleid passen." Er moet een nationaal plan tot democratisering van het onderwijs komen, een regionaal netwerk van schooladviesdiensten, die in de eigen regio de onderwijszaken behartigen.

Soutendijk: „Nodig is, dat het risico wordt genomen om meer uit te geven voor één keer een flinke investering. Dat heeft Zweden op nationale schaal gedaan. Het zittenblijven is daar afgeschaft. Iedereen weet waar hij aan toe is. Iedereen gaat er ook naar werken."

Zittenblijven

Die doorbraak kan in '73 ook in Nederland komen. Het rapport Opstaan tegen zittenblijven, dat de Stichting voor Onderzoek van het Onderwijs (SVO) lanceert (in opdracht van staatssecretaris Grosheide) geeft een methode aan om het zittenblijven zowel op de lagere school als op de scholen voor voortgezet onderwijs uit te bannen.

Inhoud van het SVO-plan:

- geen bepaalde hoeveelheid leerstof meer voor een bepaalde klas
- het klasse-stelsel moet verdwijnen
- de stof wordt verdeeld over „blokken" van wisselende omvang, waarvan de zwaarte wordt afgestemd op de capaciteiten van de leerlingen
- de leerresultaten beoordelen per afgewerkt blok
- op den duur afschaffing van eindexamens.

Rapporteur drs. K. Doornbos beveelt wel aan om in '70 al te beginnen, wil het zittenblijven verdwijnen na '73.

Soutendijk zet vraagtekens bij het Rotterdamse onderzoek van dr. Grandia, dat met de zegen van minister Veringa twee weken geleden van start ging: „Veringa zal wel gedacht hebben: dat is een mooi goedkoop project. Ik hoop dat het slaagt maar dan moeten ze wel meer geld krijgen, want 2,5 ton lijkt mij niet genoeg voor de salarissen van de medewerkers en de veelzijdige begeleiding van 2000 leerlingen die veel nodig hebben."

Daar is Grandia het niet mee eens. Op de 5de verdieping van een gebouw uitziende over de Maashaven toont hij zich juist erg tevreden over de financiële medewerking: „Dat is juist het aardige. Ik heb van B. en W. van Rotterdam een kwart miljoen gulden per jaar gekregen en 7 medewerkers mogen aantrekken."

Grandia wil bij zijn onderzoek (in de oude Rotterdamse volkswijken het Oude Noorden en de Afrikaanderwijk, duur: 10 jaar, 6 kleuterscholen en 10 basisscholen, 2000 leerlingen en 1000 gezinnen) het Onderwijs betrekken bij het Sociaal Milieu. Ook hij gaat er vanuit, dat leerlingen uit benadeelde milieus slechtere leerprestaties leveren, omdat hun gezin geen voldoende culturele en intellectuele voedingsbodem verschaft.

Leergedrag

Leergedrag en leerprestaties worden bepaald door aanleg, school-situatie, gezin en buurtmilieu. Grandia: „Gezin en buurt zijn in het verleden onderschat. We gaan niet in de eerste plaats de leerprestatie verbeteren. Wel het leerproces vergemakkelijken Door middel van experimenten verbeter je geen schoolsituatie.

De pedagoog van het Rotterdams Wetenschappelijk Bureau is tot zijn project gekomen door persoonlijke gesprekken die hij in de huiskamers heeft gehad. Ook hij gelooft niet meer in onderwijsplannen die aan schrijftafels worden bedacht: „Wat er tot nu toe is gebeurd is lapwerk. Daar zijn we geen stap verder mee gekomen."

'Kindgeschikt'

De Rotterdamse activiteiten zullen nu zijn gericht op de scholen, de gezinnen en de woonwijken ten behoeve van het lerende kind. Daarvoor zijn nodig, onderwijsdeskundigen, pedagogische consulenten, die huisbezoek doen en ouderavonden beleggen en sociale contactmannen die het sociaal-cultureel vormingswerk zoals clubhuizen en buurthuizen bij het project moeten inschakelen. Zo moet de levensstijl van de gezinnen worden beïnvloed met het oog op de ontplooiingsmogelijkheden en maatschappelijke toekomst der kinderen.

Evenals Soutendijk en Van Calcar is Grandia tegen het plan van de pedagogen Langeveld en Sixma om de talentrijke kinderen uit de benadeelde gezinnen te selecteren en ze in speciale doorstromingsscholen op te leiden en ze zo „schoolgeschikt" te maken. De „schoolweerbaarheid" zal op de probleemscholen zelf moeten worden aangepakt. Ieder kind kan op den duur „schoolrijp" worden. Of zoals Soutendijk wil: „Ons basisonderwijs moet „kindgeschikt" worden gemaakt."

MARIUS AALDERS

(Overgenomen uit H.P. 15-21-10-1969)